

XLI. TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN ZA SVEĆENIKE
Zagreb, 23.–25. siječnja 2001.

»Krizna vrednotâ u današnjemu hrvatskom društvu«

Ivan DUGANDŽIĆ, Zagreb

Od 23. do 25. siječnja 2001. godine, u organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u prostorijama Nadbiskupskog dječjačkog sjemeništa u Zagrebu, održan je XLI. teološko-pastoralni tjedan za svećenike. Okvirna tema ovogodišnjeg Tjedna bila je: KRIZA VREDNOTÂ U DANAŠNJEMU HRVATSKOM DRUŠTVU.

TPT je započeo radom u utorak 23. siječnja 2001. godine u 8.45 zazivom Duha Svetoga. Nakon uvodne molitve i pozdravne riječi koju je sudionicima i gostima Tjedna uputio msgr. Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup i Veliki kancelar KBF-a u Zagrebu, Tjedan je otvorio dekan KBF-a prof. dr. Tomislav Ivančić. Poslije Dekana sudionike Tjedna pozdravili su uvaženi gosti, i to ovim redom: msgr. Giulio Einaudi, apostolski nuncij u Hrvatskoj; vrhbosanski nadbiskup, uzoriti kardinal, msgr. Vinko Puljić; novi riječki nadbiskup msgr. Ivan Devčić; prof. dr. Branko Jeren, rektor Sveučilišta u Zagrebu; prof. dr. Marinko Vidović u ime KBF-a Sveučilišta u Splitu. Svi ostali koji su prijašnjih godina upućivali pozdrave Tjednu, predstavnici sestarskih Crkava i drugih vjerskih zajednica kao i predstavnici područnih studija KBF-a i afiliranih teoloških škola, zamoljeni su da svoje pozdrave dostave u pisanom obliku. Potom je Dekan na hrvatskom jeziku pročitao brzojav koji zagrebački nadbiskup msgr. Josip Bozanić, zajedno s nazočnim (nad)biskupima i svećenicima, upućuje papi Ivanu Pavlu II.

Na otvaranju Tjedna bili su nazočni slijedeći (nad)biskupi: msgr. Vinko kardinal Puljić, msgr. Josip Bozanić, msgr. Giulio Einaudi, msgr. Marin Barišić, msgr. Ivan Prenda, msgr. Želimir Puljić, msgr. Marko Culej, msgr. Antun Škvorčević, msgr. Ante Ivas, msgr. Slobodan Štambuk, msgr. Ćiril Kos, msgr. Franjo Komarica, msgr. Ivan Devčić, msgr. Mile Bogović, msgr. Valter Župan, msgr. Ivan Milovan, msgr. Slavomir Miklović, msgr. Josip Mrzljak, msgr. Vlado Košić, msgr. Đuro Gašparović i msgr. Pero Sudar.

Prijepodnevnom radnom dijelu prvog dana Tjedna predsjedao je dekan KBF-a prof. dr. Tomislav Ivančić, a rad je moderirao prof. dr. Josip Čorić, profesor KBF-a Sveučilišta u Splitu. Uvodno izlaganje na Tjednu pod naslovom *Sustavi vrednotâ u današnjem vremenu* održao je dr. Josip Oslić (Zagreb). Nakon predavanja održana je nešto duža rasprava, budući je bilo na raspolaganju dosta vremena koje je uštedeno smanjenim brojem pozdravnih govora.

U popodnevnom radu prvog dana Tjedna predsjedao je prof. dr. Marijan Biškup, prodekan za nastavu KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, a moderirao je dr. Marko Josipović, dekan Vrhbosanske katoličke teologije u Sarajevu. Prvo predavanje na temu *Vrijednosti kršćanske poruke* održao je dr. Marinko Vidović (Split), nakon čega je uslijedila kraća rasprava. Potom su slijedila dva predavanja koja su se u nekom smislu međusobno nadopunjavala: dr. Siniša Zrinščak (Zagreb) govorio je na temu *Sociološki pogled na vrednote*, a dr. Špiro Marasović (Split) na temu *Teološki pogled na vrednote*. Ta dva predavanja zaključena su zajedničkom, dugom i veoma živom raspravom.

Drugog dana Tjedna, u srijedu 24. siječnja skupu je za vrijeme prijepodnevno rada predsjedao prof. dr. Josip Oslić, prodekan za organizaciju i područne studije KBF-a u Zagrebu, a rad Tjedna moderirao je dr. Jakov Mamić, profesor KBF-a u Zagrebu. Prvo predavanje održao je dr. Josip Baloban (Zagreb) pod naslovom *Obitelj i suvremena kriza vrednotâ*. Nakon rasprave o toj temi, drugo predavanje održao je dr. Tonči Matulić (Zagreb) i to na temu *Ljudski život – ugrožena vrednota*. I to predavanje je zbog aktualnosti teme popraćeno živom raspravom. U popodnevnom dijelu rada predsjedao je prof. dr. Marijan Biškup, prodekan za nastavu KBF-a, a moderirao je dr. Nikola Stanković, profesor FTI-a Družbe Isusove u Zagrebu. Prvo predavanje održala je gospođa dr. Nevenka Lončarić-Jelačić (Zagreb) na temu *Hrvatsko školstvo i kriza vrednotâ*, a drugo dr. Mirko Mataušić (Zagreb) pod naslovom *Mediji i kriza vrednotâ*. Oba predavanja imala su dobar odjek i popraćena su zanimljivom raspravom.

Trećeg dana Tjedna, u četvrtak 25. siječnja skupu je u dopodnevnom radu predsjedao prof. dr. Josip Baloban, član Povjerenstva za organizaciju TPT-a, a radom je moderirao dr. Milan Šimunović, profesor područnog studija KBF-a u Rijeci. Prvo predavanje pod naslovom *Kultura i umjetnost u kontekstu krize vrednotâ* održao je akademik Ivan Supićić (Zagreb). Nakon plodne rasprave o tom predavanju, drugo i ujedno posljednje predavanje na ovom Tjednu održao je dr. Marijan Jurčević (Rijeka). Tema njegova predavanja bila je *Zajedništvo u Crkvi: vrednota u krizi*. Predavanje je izazvalo živu i zanimljivu raspravu u kojoj je predavač na njemu svojstven način vrlo angažirano sudjelovao.

Poslijepodne održana je završna rasprava o svim predavanjima. Predsjedao joj je dekan KBF-a prof. dr. Tomislav Ivančić, a raspravu je vrlo vješto moderirao prof. dr. Stjepan Baloban, profesor KBF-a u Zagrebu. Na raspravu su se oda-

zvali svi predavači: dr. Josip Oslić, dr. Marinko Vidović, dr. Siniša Zrinščak, dr. Špiro Marasović, dr. Josip Baloban, dr. Tonči Matulić, dr. Nevenka Lončarić-Jelačić, dr. Mirko Mataušić, akademik Ivan Supićić, dr. Marijan Jurčević. Od (nad)biskupa nazočni su bili: msgr. Josip Bozanić, msgr. Marin Barišić, msgr. Josip Mrzljak.

Moderator dr. Stjepan Baloban na početku je kratko i pregledno sažeo rad Tjedna, podijelivši ga u tri bloka. Podsjetivši na glavne teze predavača, uveo je sudionike u vrlo živu i plodnu raspravu u kojoj su sudjelovali svi predavači, a neki od njih i više puta. Nekima su sudionici postavljali izravna pitanja, a drugi su se sami spontano uključivali u raspravu kad su osjetili za to potrebu. Bilo je ukupno više od 30 pitanja, odgovora i različitih intervenata. Mogućnost postavljanja pitanja u pisanom obliku dobro je iskorištena. Čak nije bilo dosta vremena da se iscrpno odgovori na sva pitanja pristigla putem listića. Ipak treba reći da su u raspravi pretežito sudjelovali profesori, a premalo je bilo ljudi iz pastorala za koje se Tjedan i održava. I ove godine upada u oči slaba zastupljenost mlađih svećenika. Sudionici su potkraj Tjedna upoznati s djelomičnim rezultatima provedene ankete, i to samo glede izbora teme za slijedeći Tjedan. Predloženo je čak 35 različitih tema od kojih će Vijeće KBF-a na jednoj od svojih narednih sjednica izabrati najprikladniju.

Nakon kratke riječi zagrebačkog nadbiskupa msgr. Josipa Bozanića, uslijedio je završni govor dekana prof. dr. Tomislava Ivančića koji je ujedno proglasio zatvorenim ovogodišnji Tjedan. Tjedan je završio pjesmom *Tebe Boga hvalimo*.

Kao i prijašnjih godina, sva tri dana rada Tjedna slavljena je koncelebrirana euharistija. Ove godine euharistija je prvi put slavljena u crkvi Dječaćkog sjemeništa, a ne više u samoj dvorani. Prvoga dana, tj. u utorak euharistijsko slavlje predvodio je i propovijedao zagrebački nadbiskup msgr. Josip Bozanić. Drugog dana, u srijedu euharistijskom je slavlju predsjedao i održao prigodnu homiliju splitski nadbiskup msgr. Marin Barišić, a trećeg dana gospičko-lički biskup msgr. Mile Bogović. Prvoga dana na euharistijskom slavlju pjevao je zbor Instituta za crkvenu glazbu KBF-a, a iduća dva dana za asistenciju i pjevanje pobrinuli su se bogoslovi Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu. Bilo je nekih prigovora na ulogu bogoslova u asistenciji pa je rektor Sjemeništa predložio da iduće godine u asistenciji biskupima koji predsjedaju euharistiji budu sjemeništarci, jer se to ove godine pokazalo učinkovitim. Slično je i s bogoslovima kontrolorima na ulaznim vratima u dvoranu. Možda bi se moglo razmotriti da animiranje liturgijskog pjevanja ne samo prvi dan, već i druga dva dana bude u organizaciji Instituta za crkvenu glazbu.

Zapažanja Povjerenstva o ovogodišnjem radu TPT-a

01. Na ovogodišnjem Tjednu bilo je preko 600 sudionika. Prodano je 550 iskaznica.

02. Održano je 10 referata. Jedan referat iz predviđenog programa je otpao zato što, nakon iznenadne smrti planiranog predavača prof. dr. Marijana Valkovića, dr. Karlo Koračević, iako je načelno pristao, nije imao dovoljno vremena da spremi predavanje. Većina predavača se držala zadanog ograničenja izlaganja na 30 minuta, ali je njih nekoliko osjetno prekoračilo tu granicu.

03. Sažetke svojih predavanja do početka tjedna poslalo je 7 predavača. Ubuduće treba na tom još ustrajnije insistirati.

04. Ne može se reći da su svi predavači sudjelovali u cijelom radu Tjedna, ali je pohvalno što su se svi okupili na završnu raspravu u kojoj su i aktivno sudjelovali.

05. Već osmu godinu zaredom zainteresiranim je vjeroučiteljima i vjeroučiteljicama, redovitim sudionicima Tjedna, izdavana potvrda kojom Nacionalni katehetski ured pri HBK sudjelovanje na Tjednu priznaje kao stručno usavršavanje vjeroučitelja.

06. Na otvaranju Tjedna bio je nazočan 21 (nad)biskup. U četvrtak u prijednevnom radu Tjedna bilo ih je nazočno sedam, a na plenarnoj sjednici samo trojica.

07. I ove godine, kao i svih prethodnih, za vrijeme trajanja Tjedna organizirani su različiti skupovi na kojima su sudjelovali čak i pojedini predavači i moderatori TPT-a: razne godišnje skupštine, sjednice različitih odbora i povjerenstava i sl. To remeti normalno odvijanje rada TPT-a pa bi bilo poželjno da se ti skupovi organiziraju ili u večernje sate ili posve izvan okvira rada Tjedna.

08. Što se tiče dobne strukture sudionika TPT-a, već se godinama ništa bitno ne mijenja. Najveći dio sudionika, ali i najveći broj aktivnih sudionika u raspravama, uglavnom su stariji svećenici, dok je mlađih prilično malo. I u anketi koju smo ove godine proveli sugerira se da bi trebalo tražiti načina kako da se potaknu mlađi svećenici na bolje sudjelovanje na Tjednu.

09. Broj sudionika na predavanjima kretao se između 130 i 230. Na plenarnoj raspravi bilo je oko 200 sudionika.

10. Tijekom Tjedna vođene su, uz samo nekoliko iznimaka, vrlo konkretne i pozitivne rasprave o predavanjima i problemima koji su u njima obrađeni. Više puta nije bilo dosta vremena da svi zainteresirani dobiju riječ.

11. Ove godine član našeg Povjerenstva dr. Ivan Šaško pobrinuo se za novu iskaznicu i za novi logotip Tjedna koji je predstavljao određenu dekorativnu inovaciju. Čini se da je dobro prihvaćen, te će se moći i nadalje koristiti.

12. Posao u koordinaciji tekao je prilično skladno, uz neke manje nedostatke. Bogoslovi koji su izrađivali slova i koji su, zajedno sa sjemeništarcima, uređivali pozornicu, obavili su taj posao za svaku pohvalu. Valja pohvaliti i ss. Valentinu i Mandicu (franjevke od Bezgrešne – Šibenik) za cvjetno-dekorativne aranžmane.

13. Dan prije početka rada Tjedna imali smo poteškoća s dostavom fascikula za rad Tjedna od Kršćanske sadašnjosti, što iduće godine svakako mora bolje funkcionirati.

14. Što se medija tiče, posebno smo se usredotočili na elektroničke medije, i to tako da smo na HRT-u uputili program na sve redakcije (glavni urednici informativnog programa HRT-a; glavni uredni HR-a; svim novinarima i urednicima koji bi u svojim emisijama mogli obraditi neku od tema ili najaviti TPT: desk I. programa; vjerski program; obrazovni program; II. program; III. program; Radio Sljeme; HTV: informativni program; urednik programa religijske kulture; urednik znanstveno-nastavnog programa; specijalizirane emisije: »Misli 21. stoljeća« (B. Bilić); »Forum« (H. Novak-Srzić) – njima je, osim programa, dostavljeno još nekoliko informacija i brojevi telefona predavača). Prema tiskovnim medijima bili smo selektivniji i odgovarali smo na njihove najave i zahtjeve. Što se tiče radija, možemo istaknuti zadovoljstvo njihovim praćenjem događanja, što nije slučaj s televizijskim programima. Dobro bi bilo razmisliti o mogućnosti organiziranja neke vrste tiskovnog ureda za vrijeme trajanja Tjedna, u kojem bi se mogle dobiti sve potrebne informacije.

15. Ove godine smo *Glasi Koncila* povjerali tiskanje i programa (1.200 komada) i identifikacijskih kartica (900 komada) kao i nabavku navlaka za kartice (900 komada). Time smo promijenili dosadašnju praksu da se različitim kućama povjeravaju ti različiti poslovi, što je otežavalo koordinaciju. Novi način se pokazao uspješnijim.

16. Čini se da bi trebalo odustati od dodjele honorara djelatnicima fakulteta za obavljanje raznih poslova vezanih uz Tjedan s obzirom na to da je to nešto što pripada opisu njihova radnog mjesta. To je pitanje potrebno riješiti zajedno s pitanjem honorara članovima Povjerenstva, kako bi se na taj način izbjegla proizvoljna tumačenja i mogući nesporazumi. Pritom nije zanemariva ni činjenica da se Tjedan prilično teško financira.

17. Provođenje ankete sudionici su dobro prihvatili. Čak ima prijedloga da se to čini svake godine. Na uzorku od 72 obrađena anketna listića odgovori na najvažnija pitanja izgledaju ovako: ostati kod dosadašnjeg termina i mjesta održavanja TPT-a; nastojati da on doista bude ono što mu stoji u imenu: teološko-pastoralni, s malo jačim naglaskom na pastoralnu praksu; trgovinu reducirati i učiniti je atraktivnijom; broj predavanja da bude po 2 prije i poslije podne; polovica ispitanika predlaže rad po skupinama pod vodstvom predavača ili

neke druge stručne osobe; Tjedan treba obogatiti popratnim aktivnostima (promocije knjiga, koncerti duhovne glazbe, večernji zabavno-rekreativni program, glazbeno-meditativni program, prikazivanje filmova, susreti s biskupima i razgovor o važnim pitanjima, mogućnost zajedničkog moljenja Časoslova...). Predlaže se i skupljanje dobrovoljnih priloga za neku konkretnu svrhu koja bi se odredila prije početka TPT-a (lijekovi za bolnice, aparati i sl.).

PRIOPĆENJE TPT-a ZA JAVNOST

Razmatrajući krizu vrednotâ u današnjemu hrvatskom društvu raspravljali smo i o medijima i krizi vrednotâ pa se osjećamo ponukani osvrnuti se i na aktualnu raspavu o novom zakonu o Hrvatskoj radio-televiziji. Podupiremo one prijedloge koji se zalažu za javnu, slobodnu, profesionalnu i etičku televiziju koja bi promicanjem trajnih vrijednosti služila općemu dobru svih građana naše zemlje, a ne nekim interesnim skupinama. U eri globalizacije – kao i kod mnogo većih i međunarodno afirmiranih naroda – jedan od prvotnih nacionalnih interesa jest njegovanje i promicanje hrvatske kulture, kako kulturne baštine, tako i suvremenih kulturnih ostvarenja. Jedini radijski program koji dosljedno promiče nacionalnu kulturu te omogućuje približavanje međunarodnih kulturnih dostignuća našoj javnosti jest Treći program Hrvatskoga radija, koji bi stoga svakako trebao opstati i u buduće.